

Cremades d'últim grau

Espectacle poeticomusical
a partir de textos de Joan Vinyoli

Amb Aina Huguet i Daniel Pitarch

Presentació

Cremades d'últim grau és un homenatge a Joan Vinyoli en l'any del centenari del seu naixement. Aquest espectacle de poesia s'endinsa en l'obra del poeta a través de la força de la paraula pura, despullada, potent; un espectacle on els mots són l'autèntic protagonista. L'actriu, amb el seu joc interpretatiu, i el músic, amb una acordió que *encén el vi*, creen un espai poètic i teatral que embolcalla l'espectador en una atmosfera com la del poema que dona títol a l'espectacle: «... i amb mans tremoloses ens posarem | buscall encesos a la boca | i ens n'ompliríem el pit. | I vam morir, mai no morint, | com de cremades d'últim grau.»

Fitxa artística

Textos Joan Vinyoli
Direcció i dramaturgia Aina Huguet
Composició musical Daniel Pitarch
Intèrprets Aina Huguet i Daniel Pitarch

Durada de l'espectacle:

50 minuts aproximadament

Pressupost de contractació:

600 euros (+IVA)

Rider (necessitats tècniques):

Cremades d'últim grau és un muntatge de petit format concebut especialment per a sales petites de teatre i de música, per a cafè-teatres, per a biblioteques, etc.

Com a necessitats tècniques es requereix:

- un tècnic de llums i els focus de què disposi la sala (com a mínim, dos: un de llum càlida i un de llum freda).
- un micròfon de diadema per a l'actriu
- un micròfon de peu per al músic (acordió).

De les llums i el so pot ocupar-se'n el mateix tècnic, ja que no hi ha cap mena de complicació.

Currículums de l'equip artístic

Aina Huguet

Manresa, 1982. Llicenciada en Art Dramàtic per l'Institut del Teatre, també s'ha format a l'Odin Teatret (Dinamarca), la Scuola Europea per l'Arte dell'Attore (Itàlia) i al Rose Bruford College (Anglaterra). També és Llicenciada en Filologia Catalana per la Universitat de Barcelona.

Aquest 2014 serà a La Seca amb l'espectacle *Senyor Gripau, Senyora Mort* (dir: Albert Mestres –a partir de l'obra poètica de Josep Sebastià Pons–). El 2013 va treballar en els espectacles *El balneari*, de Marc Artigau (dir: Albert Prat, Festival Temporada Alta), *En el ladrillo de cristal* (creació pròpia a partir de textos de Julio Cortázar estrenada a Santiago de Compostel·la i a La Corunya) i *De la màgia a la Lluna* (creació amb Mamut Cinema sota la direcció de Daniel Pitarch). El 2012 va ser a La Seca amb *El furgatori* (dir: Iban Beltran –a partir del text homònim de Josep Pedrals–) i al TNC amb *Trifulkes de la Katalanatribu* (dir: Pere Planella). El 2011 va treballar a *El petit Eiolf*, d'Henrik Ibsen (dir: Toni Casares, Sala Beckett) i *Peus descalços sota la lluna d'agost*, de Joan Cavallé (dir: Albert Mestres, Teatre Fortuny / Teatre Metropol). Durant el 2010 va formar part dels muntatges *Deixeu-me un tenor*, de Ken Ludwig (dir: Teti Canal, Teatre Kursaal), *La vida bona*, d'Enzo Cormann (dir: Ramon Simó, Obrador de la Beckett) i *I s'apaga aquest vespre*, recital poètic de creació pròpia sobre l'obra de Màrius Torres. L'any 2009 va participar a *La terra és baixa i bruta i erma...* (dir: Jordi Faura, Teatre Romea) i el 2008 a *Yvonne, princesa de Borgonya* (dir: Joan Ollé, Teatre Lliure).

Daniel Pitarch

Barcelona, 1980. Pianista i acordionista. Estudis musicals al Taller de Músics i Llicenciat en Comunicació Audiovisual per la Universitat Pompeu Fabra.

Membre fundador del grup Mamut Cinema, s'ha especialitzat en sessions de cinema mut amb música en directe. Mamut Cinema ha creat música per a pel·lícules de Segundo de Chomón, Alexander Medvedkin (*La felicitat*, 1932) i Georges Méliès i ha actuat a festivals de cinema (REC, ANIMAC) i a espais com la Filmoteca de Catalunya o el CaixaForum (Barcelona, Madrid i Mallorca). L'any 2013 van crear l'espectacle musical i teatral *De la màgia a la Lluna* entorn de la vida i l'obra de Georges Méliès, que acompanya l'exposició *Georges Méliès. La màgia del cinema* (CaixaForum). En l'actualitat també forma part del projecte musical de Santi Eizaguirre *Iagoalaiaga i els detectius salvatges*, que acaba de publicar el seu primer disc (*Notícies de Gurb*, Kasba Music, 2013). La seva carrera musical anterior inclou projectes de música tradicional – com ara el grup Romaní, un quartet especialitzat en músiques de l'est d'Europa– i de música rock –amb el grup Cheb Balowski, amb qui va publicar tres discs i va fer diverses gires internacionals, actuant a països com Algèria o Jordània, entre els anys 2001-2005–.

Cremades d'últim grau

Espectacle poeticomusical
a partir de textos de Joan Vinyoli

Amb Aina Huguet i Daniel Pitarch

(Dani sol a l'escenari: introducció musical)

(Més tard, entra Aina)

PRIMER D'ANY (225)¹

He sortit a voltar pels carrers
de la matinada, he mirat els horts
de la nit freda
que finalment ha deixat entrellucar el nou dia.
He pensat que faríem
alguna cosa junts:

 inventarem un núvol
de foc? Desviarem un riu?
Abaixarem muntanyes? Aturarem el mar?
Les mudes flors d'un altre
jardí, potser,
se'm tornaran paraules.

 Aquest és el primer
dia de l'any:
 et donaré dos llibres
que t'he comprat.

 En un cafè
t'hi posaré minuciosament
endreces.

Beurem després alguna copa junts.

(Música)

(Moviment)

¹ *Ara que és tard* (1975)

TRAJECTE BREU (227)²

Podíem haver anat
molt lluny, però només hem fet
un breu trajecte.

Lentament
hem caminat fins a la punta
de l'espigó: tres o quatre
figures negres allí.

Les ones ens venien
altes i blanques;

el mar
més aviat amenaçava.
Hem travessat la carretera
pel sòrdid passadís sota la via;
els vius ocells dels nostres pensaments
blaus, grocs, vermells, aletejaven
frenètics.

Ja de cop
l'altre cantó: dissabte ple, fluorescents
fogars lluents dels clars aparadors,
vida de poble com si fos estiu.
Afortunats pel que sabíem
de les aigües morades
d'un lloc, color de perla
d'un altre,
beviem vi des d'on no es veu
la mar.

Volíem
trobar racons on abraçar-nos.
Hem pujat
pels carrerons ajardinats
amb torres
noucentistes, l'església, la miranda.
Hem retallat un tros de vida
petit, és veritat; penso, però,
que és així com vivim:

acarrerant-nos
pels llocs petits
i protegint-nos
de tot.

Estem a la intempèrie.

(Acordió: efecte intempèrie, vent...)

² Ara que és tard (1975)

EL GRANER MORAT (244)³

El vent d'aram tremola sobre les muntanyes.
Les teranyines del bosc entelen el foraviat.

Tanca't en el graner
morat de la tristesa.
Fes compte que potser el més important
és collir nous o bé ensacar avellanes,
fer un tast de vi, passar d'un cove a l'altre
castanyes.

Mira, palpa, pesa
la finor de les glans.

EN BONA COMPANYIA (253)⁴

Molts jardins amb peònies,
lilàs i pèsols
d'olor, són lloc de bon estar,
quan ja la llum abaixa
la veu i, sense fer remor,
pels engorjats del vespre
s'allunya la tartana
del desesper.

El dia torça el coll
com una espiga plena.
La nit és tota per nosaltres.
Encén el vi.

(Música de transició)

III (*Llibre d'amic*) (274)⁵

Vares venir fins on jo dormia
i em vas despertar,
i em vas convidar a tenir set,
una gran set per a la qual
et vas fer copa on jo la pogués beure.

IX (*Llibre d'amic*) (276)⁶

Cercàvem or i vam baixar a la mina.

³ *Vent d'aram I* (1976)

⁴ *Vent d'aram II* (1976)

⁵ *Llibre d'amic* (1977)

⁶ *Llibre d'amic* (1977)

I la foscor s'il·luminà de sobte
perquè érem dos a contradir la nit.

L'HORT PETIT (304)⁷

El matí magranós,
quiet a la mercè
de l'aire, ja es refia
del tot en els fruiters
de l'hort petit.

Empelta'm
de tu. Segrega't. Tu, empelta't
de mi.

Qui, ara, el tronc?
Qui la branca inserida?

Verticalment, la pluja
de foc; prenem-la,
meridians, immòbils, fins que
la vertical cedeixi cap a temps
de riu.

La barca
navega avall. Nosaltres,
un, aturats, aquí,
mirem, sentim, sabem.

DAMUNT LA SORRA (334)⁸

Quedem-nos abraçats damunt la sorra
dos en un sol, del tot.

Llavis extensos
com una migdiada.

I escoltem les ones
caient, blanques dormint.

Que el sol penetri
fins a la sang.

Però l'amor no basta.
Fem per manera de pujar l'escala
que inventarem, graó rera graó,
fins a tocar el zenit del nostre somni;
davallarem després i comprarem pastissos
i vi de marca, sec.

Gaudim sense metàfores.

(Música)

⁷ *El griu* (1978)

⁸ *Cercles* (1980)

PER MOLT QUE ENS ABRACEM (256)⁹

Per molt que ens abracem i que ens omplim la boca
de boca i que ens mesquem els cossos,
mai no som un. Cada vegada
l'assaig de no gastar massa paraules,
que és el que més traeix.
Val més el gust de les petites coses
velades, que revelen.
Un dia clar de somnis i de foc
ens torna al lloc on vàrem començar.

PROJECTES DE FELICITAT (255)

Ens vàrem perdre en el pas
inacabable i únic
de l'un a l'altre:

parlaríem
de tot en el clar dia just,
se'ns tornaria la veu
com un silenci de rosada
damunt l'herba a la nit,
reposaríem els ulls
damunt l'ordre dels camps
i les illes poblades
de gavians i d'ullastres.

Però un dia, en caient
la tarda fora camp,
vam encendre un gran foc
en una morta oliveda
i amb mans tremoloses ens posàrem
buscalls encesos a la boca
i ens n'omplírem el pit.
I vam morir, mai no morint,
com de cremades d'últim grau.

(Música)

(*Cantada per Aina:*)

⁹ *Vent d'aram II* (1976)

CANÇÓ D'AMOR (398)

No diré mai, no diré mai l'amor,
perquè l'amor no pot ser dit.
No intentaré –no gosaré– l'amor,
perquè del tot no pot ser assumit.
Potser, qui sap si per l'areny dels anys
m'acostaré silencios al riu
on pesca absort l'home que no somriu,
capblanc, mirant com llisca, sense afanys,
la vida i sent el cant d'un negre ocell.
Potser d'amor li parlaré a ell.

UN SANGTRAÏT A L'HORIZZÓ (256)¹⁰

Inventarem un sol
que no s'abaixi mai: passaren
dies i nits, mesos i anys,
i el sol estava al mateix punt, roent,
i solitari, net; el mar a sota,
ple de guspies.
"Feliços pocs".
Però no;
un dia escalfà menys, un altre, lentament,
començà a pondre's.
Puc ben dir que la nit va devorar-lo
com gairebé totes les coses.
Gairebé?
No: totes.
Encara veig un sangtraït a l'horitzó.

EL GUANY¹¹

Mai no et rendeixis.
Gira't del costat
on abans veies el penell
que et feia creure en l'últim crit
del gall dels boscos.
Entra
mar negra endins i baixa al fons.

Quan pugis, coraller, i t'hagis tret
el feixuc escafandre,
t'hauràs guanyat una mar llisa
i el vol del gavià.

¹⁰ *Vent d'aram* II (1976)

¹¹ *Vent d'aram* I (1976)

BANYEM-NOS (471)¹²

No te'n vagis d'on ets, posa'm l'abric.
Posa'm la manta de la son més fonda.
Temo la nit, tinc molt de fred.
No tanquis mai la porta a qui demana
llar i caliu: encendre foc és fàcil,
i dar formatge i pa i un got de vi.
Però per tu i per mi demana a l'aigua
que devasti rescloses, ja no cal diferir més
la gran riuada cap al mar. Banyem-nos.

(Interludi. Música)

«Les paraules ho són ara tot o gairebé tot per a mi. Considero que el poeta n'ha de tenir greu cura i treballar amb elles com el músic ho fa amb els sons o el pintor o l'escultor amb els colors i la pedra; sense mai no oblidar, però, que cada paraula té un significat i que aquest l'ha d'aprofitar el poeta i és obligat que ho faci, però no, primordialment, en funció de la comunicació sinó del poema. [...] Les paraules serveixen per a fins utilitaris i per a fins estètics. Les paraules del poeta només en segon terme han de significar o designar. Han d'evocar" sobretot [...].

(Represa musical)

He cregut sempre en Catalunya com la meva nació, incrustada en la península ibèrica, però amb uns destins històrics diferents dels d'Espanya. Però no sé res de com es poden vertebrar uns Països Catalans i penso que el poder de Madrid és inflexible i ens deixa més o menys –més aviat menys– jugar a nacionalisme a través d'un Estatut que pot arribar a no ser res. Però el destí dels pobles ningú no el sap, i penso que hem de treballar sense complexos d'inferioritat. Jo escric com si el català no fos una llengua d'àmbit restringit, com si escrivís en anglès, per exemple, com si en un futur no massa llunyà fos la nostra literatura, arreu del món, el que fou en les hores de Lull o d'Ausiàs March».

(Represa musical)

No temo la mort, encara que no puc respondre, naturalment, de com sabré suportar l'agonia. No sé res del que es troba o som quan el cervell ha deixat d'emetre ones, encara que se'm fa difícil d'imaginar l'extingiment absolut. No entenc un déu personal, trinitari o no. No puc suportar cap dogmatisme, ni religió ni polític. No milito en cap partit. Penso que els models de societat capitalista o comunista estan periclitant, però no sóc ni de lluny profeta per a atalaiar cap nou model de convivència entre els homes. Mentrestant, estic, com sempre, a favor dels pobres i els oprimits i enfront dels rics i poderejants.

(Fragments d'una carta del 1982, dos anys abans de morir)¹³

¹² Poemes esparsos 1975-1984 [*Hora de poesia*, 1982]

¹³ Entrevista epistolar amb Lluís Busquets. Barcelona, 10 de març de 1982. (pàg. 499)

JOC D'ESCACS (262)¹⁴

De vegades els himnes
són per aquells que estan
sota la terra.

Aquí, nosaltres
vivim encara en el sinistre
destí dels homes.

I mirem com juguen
a escacs.

Avancen els peons
per molts que en caiguin. Salten
com el cavall i, ràpids,
obliquen com l'alfil.
Sacrifiquen la dama i, ja quasi
perduts, enroquen.
Que el rei aguanta fort

—però segur
que amb tots els atributs, ceptre i corona,
acabarà caient.

(Acordió: efectes de mar o música que suggereixi el mar —la mar que és la mort—. Referent d'exemple: Nocturn per acordió, d'Ovidi Montllor —text de Papasseit— o fins i tot la sonoritat d'una havanera)

VACANCES A LA PLATJA (307)¹⁵

De bon matí ja sóc al para-sol
davant la mar, bec en silenci llum
i quietud a glops petits.

Demano que em serveixin
el te amb llimona i les torrades
amb oli i sal.

Primer he nedat
a la braça mig cable per la zona
que limiten les boies.

En què penso,
que tremolo de por?

Sóc un estiuejant
que pren el te i escriu postals i mira
la platja bigarrada, lluny de tot.

La veritat és que m'ofego:
roger expirant damunt la sorra,
sentint-me l'agonia.

Si pogués

¹⁴ *Vent d'aram III* (1976)

¹⁵ *El griu* (1978)

tornar de cop al net recipient
de l'aquàrium, protegit per vidres
gruixuts de la gran mà urpejant
que espera d'atrapar-me, ben fregir-me amb oli
dolent potser i dur-me a la boca
del monstre: tot això,
com si ho veiés: ja quasi no respiro
de por.

No tinc escapatòria.

PLATJA (306)¹⁶

No hi és: la mort se la va endur.
Miro la mar. Tot d'una m'entra por
de les grans roques negres, de la ratlla
de l'horitzó, vermella de tan blava,
de la infinita llunyania immòbil.
La mort, rient, feineja per la platja
plena de cossos impregnats de cremes,
al bat d'un sol que degoteja sang.

He tremolat davant aquests misteris.

EL VELL I LA MAR (392)¹⁷

El mar és ple, però jo em passo dies
omplint-lo de mirada.
Cal saber-ho fer:
que mai no se n'adoni, com si no el tinguessis
en res tot i la seva immensitat
i el seu saber-se dur i compacte, ric
com la balena, que tot d'una en surt
i que amb un cop de cua els pescadors afona.
No, que romangui llis, indiferent
a la teva enyorança, a la teva recança.
Ser vell de veritat vol dir saber estar sol.
Estalvia gemecs i fes més ample el mar.

L'ESTIU (401)¹⁸

Alta fúria del groc
i dels vermells encesos,
immòbils, mentre el blau, glapint,
s'atansa i es retira, gos

¹⁶ *El griu* (1978)

¹⁷ *Domini màgic II* (1984)

¹⁸ *Domini màgic IV* (1984)

assedegat amb escuma a la boca,
sense ensenyar encara la llosca
mirada de tauró.

 Posem-nos a recer
de les ires del sol;

 jo sé la balma
que tot ho manté sempre protegit.

No ens lliurem als excessos estivals,
vells golafres de vida. Escolta la remor
del mar entre les roques. Sent la nit,
la quietud del món. Tot averany acaba
quan neix la llum. És aleshores
que ens hem d'anar a banyar.

 La vida,
poc més que això:
 cent brases vora el cable
fins a la boia i fer llavors el mort,
sense mai més poder tornar a la platja.

(... i acaba música)

